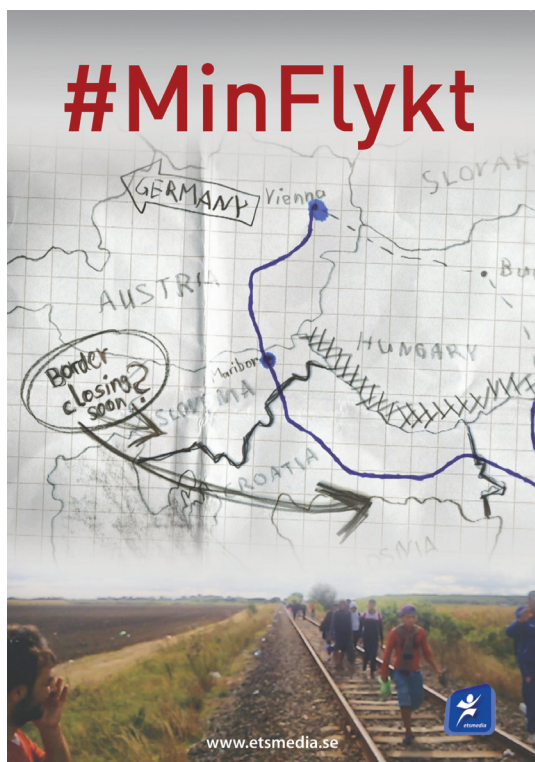

FILMHANDLEDNING

#MinFlykt

Handling

Den nuvarande flyktingkrisen har orsakat en reaktion över hela världen. Hundratusentals människor från Afghanistan, Pakistan, Syrien och Eritrea väljer att genomgå en svår resa. De lämnar sina familjer och gamla liv bakom sig på jakt efter grundläggande säkerhet och frihet.

Mobiltelefonen blir för många ett avgörande verktyg för att underlätta en flykt. Den är ett sätt att kontakta familj och släkt som lämnats kvar, att söka flyktvägar framåt och hålla sig uppdaterad om läget. Men också för att dokumentera sina erfarenheter.

Flyktingfrågan är därför inte längre ett ansiktslöst ämne i nyhetsinslagen. Tusentals klipp, inspelade på mobiltelefoner, överförs på nätet via sociala medier och skildrar händelser mycket mer känslomässiga än vad en klassisk dokumentär någonsin kan skildra.

I #MinFlykt får vi följa några personers flykt genom Europa och ta del av det som möter dem på vägen. Innehållet görs av dem själva och stöds av djupintervjuer med skaparna av materialet.

Undervisningen ska innehålla följande centrala innehåll:

Samhällskunskap Åk 7-9

- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konflikthantering och folkrätten i väpnade konflikter.
- De mänskliga rättigheterna inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Deras innebörd och betydelse samt diskrimineringsgrunderna i svensk lag.
- Olika organisationers arbete för att främja mänskliga rättigheter.
- Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.

Samhällskunskap Gymnasiet

- De mänskliga rättigheterna, vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.

Eleverna ska i samhällskunskap kunna utveckla:

- Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

Ur Lgr11 & Lgy11

FILMFAKTA

GENRE: Dokumentär
ÄMNE: Samhällskunskap
ÅLDER: Från 13 år (H, G)
SPELTID: 30 min
TAL: Arabiska, Pashto
TEXT: Svenska
REGI: Elke Sasse
PRODUKTIONSÅR: 2016
PRODUKTIONS LAND: Tyskland
ARTIKELNR: ETS5071

FILMHANDLEDNING

#MinFlykt

FAKTARUTA

FOLKRÄTT

Folkrätten är en del av s.k internationell rätt. Internationell rätt kan beskrivas som regler som styr hur stater ska agera mot varandra, medan folkrätten är till för att skydda folket inom länderna. Folkrätten består av två delar: **den internationella humanitära rätten** (ofta kallad krigets lagar) och **mänskliga rättigheter**. Den internationella humanitära rätten gäller bara under krig medan mänskliga rättigheter alltid ska respekteras.

DEN INTERNATIONELLA HUMANITÄRA RÄTTEN

Krigets lagar är de regler som stater har kommit överens om för att skydda människor och minska mänskligt lidande under krig. Syftet med den humanitära rätten är att skydda personer som inte deltar i kriget, såsom civila, sårade soldater och krigsfångar och ge skydd åt de stridande. De viktigaste reglerna och lagarna finns i **Genèvekonventionerna**. 194 stater har anslutit sig till dessa. Nationella och internationella domstolar kan utdöma straff för tre typer av internationella förbrytelser; krigsförbrytelser, folkmord och brott mot mänskligheten.

GENÈVEKONVENTIONERNA

Internationella överenskommelser som reglerar väpnade konflikter, såväl internationella som interna/inbördeskrig.

- Första Genèvekonventionen (1864):
Hanterar sårade och sjuka i landkrig.
- Andra Genèvekonventionen (1899):
Hanterar sårade, sjuka och skeppsbrutna i sjökrig.
- Tredje Genèvekonventionen (1929):
Hanterar krigsfångar.
- Fjärde Genèvekonventionen (1949):
Hanterar civilbefolkningen.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

FN, Förenta Nationerna, bildades efter andra världskriget med syftet att förhindra en liknande tragedi i framtiden. De mänskliga rättigheterna fastställdes i sin moderna form av FN 1948. Förklaringen innehöll 30 artiklar som säger att alla människor har rätt till ett liv i frihet, utan nöd, fruktan eller förtryck. Ingen människa ska godtyckligt kunna gripas, torteras eller avrättas. Alla ska ha rätt till mat, sjukvård och utbildning. Detta ska gälla för alla människor, oavsett vem man är eller var man kommer ifrån.

Utöver FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna har det tillkommit sju centrala konventioner på området; Internationell konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, Internationell konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, Internationell konvention om avskaffande av alla former av rasdiskriminering, Konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, Konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, Konvention om barnets rättigheter och Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Källa: NE, Regeringen.se, Röda korset och Amnesty International

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur man ska hantera diskussionen och svaren.

DISKUSSIONSFRÅGOR

Att vara på flykt

- Vad fick du se i filmen?
- Vilka länder flydde människorna från i filmen?

Mohammad, Abdullah och Omar flyr sitt hemland Syrien genom först Turkiet, sedan med båt till Lesbos, vidare med färja till det grekiska fastlandet, sedan vidare till fots genom Makedonien, Serbien, Kroatien, Österrike tills de slutligen når Tyskland.

Rahmat, Mujtaba och Toba flyr sitt hemland Afghanistan till först Pakistan, vidare upp genom Iran, mestadels till fots, till Turkiet och sedan samma väg som Mohammad, Abdullah och Omar. Avstånden till Tyskland från Syrien är 2 900 km och från Afghanistan 5 000 km.

- Titta på en karta. Peka ut flyktvägen som de har tagit från Syrien respektive Afghanistan till Tyskland.
- Känner du till konflikterna i Afghanistan och Syrien? Vad vet du om dem?
- Vad kan det finnas för olika anledningar till att man flyr sitt hemland?
- Har du träffat någon som har flytt sitt hemland?
- Har du hört deras berättelser? Vilket land har de flytt ifrån och varför?
- Vad berättar Mohammad och Abdullah om livet i Damaskus innan kriget?
- Vad hade Mohammad för känslor innan han och hans bror gav sig av?
- Vad hade hänt Omar som gjorde att han flydde Syrien?
- Mohammad tog med sig två saker från hemlandet. Vilka saker var det?
- Om du skulle lämna ditt hem och enbart fick ta med dig en sak som skulle få dig att minnas det liv du lämnade, vad skulle det vara? Skriv upp på tavlan och se om det finns några gemensamma teman.
- Vad jobbade Rahmat med i Afghanistan?
- Varför tvingades Rahmat att fly?
- Varför behövde Toba fly Afghanistan och sin mor och far?

FILMHANDLEDNING

#MinFlykt

Mänskliga rättigheter

- Vad hade Rahmat för förväntningar på vad en flykt skulle innebära, hur trodde han att de skulle färdas?
 - På vilka sätt färdades Rahmat och Mujtaba till Tyskland?
 - I länder som Afghanistan, Pakistan, Iran, Syrien och Turkiet, beskriv de förhållanden de färdades i.
 - Vilka faror fanns det på vägen? Vad fanns det som kunde gå fel och vad var de rädda för?
 - Vilka delar av deras flykt behövde de förlita sig på människosmugglare?
 - Kan du återberätta hur de beskriver människosmugglarna?
 - Beskriv hur Rahmat och Mujtaba fick bo och hur de blev behandlade i Bam, Iran i väntan på att få bege sig till nästa ställe.
 - När de kom till Turkiet, hur gick de tillväga för att kunna resa med båt över Medelhavet?
- Vi har ju sett bilder och hört på nyheterna om alla de flyktingar som mister sina liv på Medelhavet. Omar frågade sig också innan han betalade dyra pengar för en plats på en båt om han kunde lita på människosmugglarna.
- Varför tror du att så många flyktingar ändå väljer denna farliga flyktväg?
 - Vad hände när de alla kom till Ungern?
 - Vad var anledningen till att Ungern och flera andra länder stängde sina gränser?
- Tänk dig in i deras situation. Du har tvingats lämna ditt hemland, färdats under extrema förhållanden, många gånger med fara för ditt liv och när du väl är i Europa så har ett land stängt sina gränser för dig.
- Hur skulle du känna då?
 - Vilka tankar har du om flyktingmottagandet i Europa under 2015 och 2016? Vad har du sett och hört på nyheterna?
 - Vilka problem har länder i Europa och EU stått inför och fortfarande står inför när det kommer till flyktingströmmarna?
 - Vet du vilka länder i Europa som har tagit emot flest flyktingar?
 - Vet du vilka länder som tvärtom stängde sina gränser?
 - Hur ser det ut i Sverige i dag? Hur har utvecklingen i frågan sett ut i Sverige?
 - Vems ansvar är det när ett lands regering eller styre inte längre kan skydda sin medborgare? Har vi lagar och konventioner som reglerar detta i världen? Vet du vilka det är?

FAKTARUTA

UNHCR

UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, FN:s flyktingkommissarie, är en opolitisk organisation som grundades 1950, efter ett beslut av FN:s generalförsamling. UNHCR:s uppgift är att ge människor på flykt internationellt skydd och finna varaktiga lösningar för deras svåra situation. UNHCR ser till att flyktingar inte tvingas tillbaka till ett land där de riskerar förföljelse. UNHCR verkar också för att flyktingars andra grundläggande mänskliga rättigheter respekteras.

RÄDDA BARNEN

Rädda Barnen är en barnrättsorganisation som arbetar för att alla barn ska få sina rättigheter tillgodosedda och vars verksamhet grundar sig på Barnkonventionen. De stöder barn i utsatta situationer – i Sverige och i världen. De väcker också opinion för barns rättigheter.

RÖDA KORSET

Röda Korset har ett unikt uppdrag i den internationella humanitära rätten (Genevekonventionerna). Uppdraget är att hjälpa människor som drabbats av krig och konflikt. Det är ingen annan organisation som har det uppdraget och det ger dem en möjlighet att komma fram där inga andra organisationer kan verka.

PLAN INTERNATIONAL

Plan International är en global barnrättsorganisation med verksamhet i 72 länder i världen. Plan International är politiskt och religiöst oberoende och allt deras arbete utgår från FN:s barnkonvention. De arbetar för att stödja barns rätt till utbildning, hälsa och skydd från våld och övergrepp, inklusive under katastrofer.

UNICEF

UNICEF är FN:s speciella program för att stödja olika länders strävanden att förbättra barnens hälsotillstånd och utbildningsmöjligheter. UNICEF medverkar t.ex. till utbyggnad av hälsovård för barn, utbildning av vårdpersonal och lärare och uppbyggnad av skolor. Verksamheten finansieras av frivilliga ekonomiska bidrag från såväl regeringar som icke-statliga organisationer.

AMNESTY

Amnesty International är en organisation som arbetar för mänskliga rättigheter. Arbetet utgår från noggranna utredningar om brott mot dessa rättigheter och internationella konventioner som reglerar rättigheterna. Organisationen står fri från alla regeringar, politiska ideologier, ekonomiska intressen och religioner.

Källa: NE, UNHCR, Rädda barnen, Röda korset, Plan International, Unicef och Amnesty

FILMHANDLEDNING

#MinFlykt

- Vad är mänskliga rättigheter?
- Vad säger FN:s konventioner om mänskliga rättigheter? När Mohammad och Abdullah kommer till ett land står Röda korset där och delar ut vatten.
- Kan du fler organisationer som hjälper flyktingar?
- Hur gick det för Mohammad, Abdullah, Omar, Rahmat, Mujtaba och Toba i Tyskland?

UPPGIFTER

Familjehistoria

Låt eleverna ta reda på mer om sin familj och sin släkts historia. Låt dem intervjua föräldrar och släktingar. Var har de sina rötter? Har deras släkt alltid varit bosatt i Sverige? Om inte, när kom de till Sverige och varför? Har de kanske rötter i fler än ett land? Låt sedan eleverna berätta om sin familjehistoria för resten av klassen och gör en gemensam karta/tids-linje över när elevernas familjer kom till Sverige. Diskutera sedan när slutar man vara invandrare och när blir man svensk?

Mänskliga rättigheter

I filmen berättar Toba och Rahmat om varför de behövde fly sina liv i Afghanistan. På vilka sätt strider situationen i Afghanistan mot de mänskliga rättigheterna? Låt eleverna skriva ned sina tankar och resonemang. Ha Tobas och Rahmats historier som utgångspunkt.

GRUPPUPPGIFTER

Flyktning till Sverige

Om du kommer som flyktning till Sverige, hur går det till då? Var söker du asyl? Vad händer sedan? Var får du bo? Låt eleverna ta reda på detta genom att söka på hjälporganisationers, regeringens, migrationsverkets och andra myndigheters hemsidor samt bland nyhetsartiklar. Vad är det asylsökande mest av allt är i behov av när de först kommer till Sverige? Och sen, vad behöver de för att kunna integreras i vårt samhälle? Arbeta i grupper och diskutera sedan med hela klassen!

Skapa en informationsplanch

Låt eleverna i grupper skapa en informationsplanch eller en leaflet. En plansch som får allmänheten medvetna om flyktingars situation och hur man som medmänniska kan hjälpa till. Den ska innehålla:

- En bild som fångar upp allmänhetens uppmärksamhet.
- En tagline eller slagord som rubrik.
- Minst två fakta som stort syns som underrubriker.
- Fakta om situationen och hur man kan hjälpa.

Ta hjälp av information på hjälporganisationers och andra myndigheters hemsidor samt nyhetsartiklar.

Organisationer för mänskliga rättigheter

Det finns internationella organisationer i vårt samhälle som arbetar för att på olika sätt uppmärksamma, motverka, förhindra och på plats avhjälpa orättvisor i världen och människor i nöd. Dela in klassen i grupper och låt dem ta reda på vad olika organisationer står för, hur de uppkom och hur de arbetar i Sverige och i världen. T.ex. Röda korset, Amnesty International, Rädda barnen, UNICEF, Plan Sverige, och UNHCR.

Hjälp flyktingarbetet

Hur kan ni som klass hjälpa till i den flyktingkris som vi har i dag? Ta reda på hur ni kan bidra både i Sverige och i världen.

LÄNKAR

UNHCR

<https://sverigeforunhcr.se/>

Röda korset

<http://redcross.se/>

Rädda barnen

<https://www.raddabarnen.se/>

Plan International

<https://plansverige.org/>

Unicef

<http://www.unicef.org/>

Oxfam

<http://www.oxfam.se/>

Amnesty

<http://www.amnesty.se/>

Migrationsverket

<http://www.migrationsverket.se>

FN:s konventioner om mänskliga rättigheter

<http://www.regeringen.se/informationsmaterial/2012/01/a11.017/>

Genèvekonventionerna

<https://www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/nwTreatiesByTopics.xsp>

Barnkonventionen

www.raddabarnen.se/om-oss/barnkonventionen/barnkonventionen-kort-version